

Dosarul nr. 2ra-565/2022
2-20005807-01-2ra-18042022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Iu. Potînga)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (N. Budăi, V. Mihaila, Iu. Cotruță)

Î N C H E I E R E

06 iulie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecători

Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Frunza Vasile împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova privind încasarea sumelor bănești cu titlu de restanțe la salariu neachitat, restanțe la concediul nefolosit, diferența indemnizației la încetarea raporturilor de muncă și penalităților de întârziere legate de neachitarea la timp a drepturilor salariale, împotriva deciziei din 23 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La 02 ianuarie 2020, Frunza Vasile a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la încasarea sumelor bănești cu titlu de restanțe la salariu neachitat, restanțe la concediul nefolosit, diferența indemnizației la încetarea raporturilor de muncă și a penalităților de întârziere legate de neachitarea la timp a drepturilor salariale.

În motivarea acțiunii reclamantului a indicat că, prin decizia din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost restabilit în funcția anterior deținută de specialist al serviciului juridic în cadrul Penitenciarului nr. 17-Rezina începând cu data de 01 iunie 2015 și până la 21 aprilie 2017. Decizia instanței de apel a fost expediată în adresa Ministerului Justiției și urma a fi executată imediat. Decizia sus indicată a fost contestată cu recurs de către Ministerul Justiției.

Prin încheierea din 23 ianuarie 2019 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova a fost declarat inadmisibil.

La 12 februarie 2019, Judecătoria Orhei, a emis titlul executoriu conform căruia s-a declarat nul ordinul Ministerului Justiției din 02 iunie 2015 în partea în care începând cu data de 01 iunie 2015 a fost demis din cadrul sistemului penitenciar și respectiv, a fost restabilit în funcția deținută anterior de consultant

juridic al serviciului juridic al Penitenciarului nr. 17-Rezina, începând cu data de 01 iunie 2015 și până la data de 21 aprilie 2017.

A invocat reclamantul că în scopul îndeplinirii prevederilor deciziei și a titlului executoriu, a depus o solicitare Ministerului Justiției al Republicii Moldova solicitând să-i fie achitate restanțele la salariu (salariul pentru perioada lipsei forțate de la lucru din 01 iunie 2015, ziua concedierii ilegale și până la 21 aprilie 2017), restanțele pentru concediile anuale nefolosite, pentru perioada ce a lipsit forțat de la lucru și indemnizația bănească prevăzută de lege.

Prin răspunsul din 25 februarie 2019 a Ministerului Justiției al Republicii Moldova, a fost respinsă solicitarea de a-i achita sumele de bani necesare motivând prin faptul că, recursul declarat împotriva hotărârii judecătorești definitive privind dezafectarea incontestabilă a mijloacelor bănești din contul bugetelor componente ale bugetului național și din contul autorităților/instituțiilor bugetare suspendă termenul de executare a hotărârii judecătorești.

A relatat reclamantul că la 25 octombrie 2019 a depus o cerere prealabilă și prin răspunsul din 16 decembrie 2019 s-a refuzat în admiterea cerințelor sale, comunicându-i că este în drept să formuleze o acțiune în ordinea contenciosului administrativ.

A menționat că poziția expusă în răspuns este una abuzivă și ilegală. În acest sens, s-a referit la prevederile art. 90 alin. (1) din Codul muncii care prevăd că în cazul restabilirii la locul de muncă al salariatului transferat sau eliberat nelegitim din serviciu, angajatorul este obligat să-i repare prejudiciul cauzat acestuia și anume în cazul eliberării nelegitime din serviciu, ce constă în plata obligatorie a unei despăgubiri pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă într-o mărime nu mai mică decât salariul mediu al salariatului pentru această perioadă.

De asemenea, s-a referit și la prevederile art. 117 din Codul muncii ce ține de plata indemnizației de concediu, specificând obligația angajatorului de a-i achita pentru perioada concediului de odihnă anual, care nu poate fi mai mică decât valoarea salariului mediu lunar pentru perioada respectivă.

A opinat reclamantul că angajatorul are obligația de a repara prejudiciul cauzat persoanei ca rezultat al privării ilegale de posibilitatea de a munci menționând, că angajatorul este obligat să compenseze persoanei salariul pe care aceasta nu l-a primit, în toate cazurile privării ilegale de posibilitatea de a munci.

Totodată a mai indicat și faptul, că plata indemnizației unice este prevăzută și în art. 55 lit. d) din Legea nr. 300 din 21 decembrie 2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare în vigoare la momentul adresării cu cerere către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, fiind prevăzut că funcționarul public cu statut special eliberat din sistemul administrației penitenciare în legătură cu stabilirea pensiei i se va achita aceiași mărime de salarii necesare.

Reclamantul a mai susținut că i-au fost încălcate drepturile salariale și conform răspunsului primit de la conducerea Penitenciarului nr.17-Rezina, Ministerul Justiției al Republicii Moldova urma să-i achite pentru lipsa forțată de la muncă și ca rezultat a restabilirii lui în funcția deținută, salariul pentru perioada 01 iunie 2015 până la data de 21 aprilie 2017 în sumă de 148 633,31 de lei, pentru perioada concediului nefolosit suma de 18 131,02 de lei și diferența indemnizației la încetarea acțiunii contractului de muncă în sumă de 35 392, 50 de lei.

A notat reclamantul că pârâțul a refuzat pe cale amiabilă soluționarea

litigiului și a întârziat cu achitarea salariului și altor plăți în sumă totală de 194 070,4 de lei. Astfel, ținând cont faptul, că la data de 30 decembrie 2019, data depunerii prezentei cereri au trecut 320 de zile din ziua când angajatorul era obligat să-i achite toate restanțele materiale avute față de reclamant, pârâtul este obligat la compensarea pentru fiecare zi de întârziere la plata restanțelor la salariul neachitat pentru perioada 01 iunie 2015-21 aprilie 2017 în sumă de 142 688 de lei, la compensarea pentru fiecare zi de întârziere la plata restanțelor la concediul nefolosit pentru perioada 01 iunie 2015-21 aprilie 2017 în sumă de 17 404,8 de lei, la compensarea pentru fiecare zi de întârziere la plata diferenței indemnizației la încetarea acțiunii contractului de muncă în sumă de 33 977,60 de lei.

A solicitat reclamantul încasarea de la Ministerul Justiției al Republicii Moldova a restanței la salariul neachitat pentru perioada 01 iunie 2015-21 aprilie 2017 în suma de 148 633,31 de lei, restanțe la concediul nefolosit pentru perioada 01 iunie 2015-21 aprilie 2017 în suma de 18 131,02 de lei, diferența indemnizației unice la încetarea raporturilor de muncă în sumă de 35 392,50 de lei, penalități pentru fiecare zi de întârziere legate de neachitarea la timp a drepturilor salariale privind restanțele la salariul neachitat pentru perioada 10 februarie 2019 - 30 decembrie 2019 în sumă de 142 688 de lei, penalități pentru fiecare zi de întârziere legate de neachitarea la timp a drepturilor salariale privind restanțele la concediul nefolosit pentru perioada 10 februarie 2019-30 decembrie 2019 în sumă de 17 404,80 de lei, penalități pentru fiecare zi de întârziere legate de neachitarea la timp a drepturilor salariale privind diferența indemnizației unice la încetarea raporturilor de muncă pentru perioada 10 februarie 2019-30 decembrie 2019 în sumă de 33977,60 de lei.

Prin încheierea din 22 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins excepția de tardivitate invocată de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Prin hotărârea din 26 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis integral cererea de chemare în judecată înaintată de Frunza Vasile împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova.

S-a încasat de la Ministerul Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Frunza Vasile restanțe la salariul neachitat pentru perioada 01 iunie 2015-21 aprilie 2017 în sumă de 148 633,31 de lei.

S-a încasat de la Ministerul Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Frunza Vasile restanțe la concediul nefolosit pentru perioada 01 iunie 2015-21 aprilie 2017 în sumă de 18 131,02 de lei.

S-a încasat de la Ministerul Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Frunza Vasile diferența indemnizației unice la încetarea raporturilor de muncă în sumă de 35 392,50 de lei.

S-a încasat de la Ministerul Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Frunza Vasile penalități pentru fiecare zi de întârziere legate de neachitarea la timp a drepturilor salariale privind restanțele la salariul neachitat pentru perioada 10 februarie 2019 - 30 decembrie 2019 în sumă de 142 688 de lei.

S-a încasat de la Ministerul Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Frunza Vasile penalități pentru fiecare zi de întârziere legate de neachitarea la timp a drepturilor salariale privind restanțele la concediul nefolosit pentru perioada 10 februarie 2019 - 30 decembrie 2019 în sumă de 17 404,80 de lei.

S-a încasat de la Ministerul Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Frunza Vasile penalități pentru fiecare zi de întârziere legate de neachitarea la timp a drepturilor salariale privind diferența indemnizației unice la încetarea raporturilor de muncă pentru perioada 10 februarie 2019-30 decembrie 2019 în sumă de 33 977,60 de lei.

La 22 iunie 2021, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, a declarat apel prin care a solicitat admiterea cererii de apel, casarea încheierii din 22 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a hotărârii din 26 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei hotărâri noi prin care să fie respinsă integral cererea de chemare în judecată.

Prin decizia din 23 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de apel depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și s-a menținut încheierea din 22 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și hotărârea din 26 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

S-a încasat din contul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în contul lui Frunza Vasile penalitatea la achitarea restanțelor la salariu neachitat pentru perioada de timp de la 02 ianuarie 2020-22 iunie 2021 în sumă de 236 327 de lei, penalitatea la achitarea restanțelor la concediul nefolosit, pentru perioada de timp de la 02 ianuarie 2020- 22 iunie 2021 în sumă de 28 826,70 de lei, penalitatea la achitarea diferenței la indemnizația la încetarea contractului individual de muncă pentru perioada de timp de la 02 ianuarie 2020-22 iunie 2021 în sumă de 56 275,40 de lei.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a menționat că, constatarea ilegalității concedierii lui Frunza Vasile a fost succedată de dispunerea restabilirii acestuia în funcția deținută, acesta este îndreptățit să solicite de la angajatorul, Ministerul Justiției, încasarea salariului neobținut prin absența forțată de la serviciu. Ținând cont că solicitarea reclamantului Frunza Vasile în privința încasării salariului neachitat, concediului nefolosit și diferenței la indemnizația de încetarea a raporturilor de muncă este întemeiată, instanța de fond corect și legal a dispus încasarea de la Ministerul Justiției în beneficiul lui Frunza Vasile a restanței la salariul neachitat pentru perioada 01 iunie 2015-21 aprilie 2017 a sumei de 148 633,31 lei, a restanței la concediul nefolosit pentru perioada 01 iunie 2015-21 aprilie 2017 în sumă de 18 131,02 de lei și a diferenței indemnizației unice la încetarea raporturilor de muncă în sumă de 35 392,50 de lei.

Menționează Curtea de apel Chișinău că reclamantului s-a creat un disconfort prin reținerea salariului și altor plăți cuvenite din vina angajatorului, astfel, întârziind cu achitarea salariului și altor plăți în sumă totală de 194 070,40 de lei până la data de 02 ianuarie 2020, data introducerii acțiunii s-au scurs 320 de zile din ziua când angajatorul era obligat de a-i achita toate restanțele materiale avute față de reclamant. Astfel, instanța de fond întemeiat a încasat de la Ministerul Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Frunza Vasile penalitatea pentru fiecare zi de întârziere legate de neachitarea la timp a drepturilor salariale.

Totodată, instanța de apel consideră necesar de a încasa suplimentar din contul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în contul lui Frunza Vasile penalitatea la achitarea restanțelor la salariu neachitat în sumă de 236 327 de lei, penalitatea la achitarea restanțelor la concediul nefolosit în sumă de 28 826,70 de lei, penalitatea la achitarea diferenței la indemnizația la încetarea contractului

individual de muncă în sumă de 56 275,40 de lei.

La 06 aprilie 2022 Ministerul Justiției al Republicii Moldova, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel din 23 decembrie 2021 prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu pronunțarea unei decizii noi prin care să fie respinsă cererea de chemare în judecată.

În motivarea recursului a invocat că, instanțele inferioare nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată, aplicând o lege care nu trebuia să fie aplicată și au interpretat în mod eronat legea.

Consideră că, acțiunea reclamantului cu privire la achitarea restanțelor salariale, concediilor neutilizate și a indemnizației bănești, precum și a dobânzilor de întârziere, urmează a fi respinsă ca urmare a omiterii termenului de prescripție. Atrage atenția instanței asupra faptului că reclamantul a înaintat acțiunea în instanța de judecată la data de 02 ianuarie 2020, adică mult peste termenul de când a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului său, iar cursul prescripției nu a fost întrerupt.

Prin urmare, reclamantul s-a adresat cu acțiune depășind termenul de prescripție reglementat de lege, iar instanțele inferioare eronat au apreciat că termenul a început să curgă din data emiterii deciziei din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău. Or, termenul de prescripție se calculează din momentul când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului său, adică din 01 iunie 2015, dar nu data emiterii hotărârii de recunoaștere a dreptului încălcat.

La 18 aprilie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului copia cererii de recurs depusă de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d. 192).

La 14 aprilie 2022, Frunza Vasile, a depus referință la cererea de recurs depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, prin care a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 23 decembrie 2021. Decizia motivată a fost expediată participanților la proces la data de 21 februarie 2022, însă date despre recepționare acesteia lipsesc (f.d. 183).

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Astfel, instanța de recurs constată că Ministerul Justiției al Republicii Moldova, s-a conformat prevederilor legale, declarând recurs la 06 aprilie 2022, împotriva deciziei instanței de apel, în termenul stabilit de lege.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit

în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea *Botten v. Norway*, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele

articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecători

Mariana Pitic

Victor Burduh